KULTUR STYRELSEN

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

ORINGE, VORDINGBORG SINDSSYGEHOSPITAL

VORDINGBORG KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	02.03.2011
Besigtiget af:	Mia Kroer Ræbild og Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2011-7.82.07/390-0001
Kommune:	Vordingborg Kommune
Adresse:	Færgegårdsvej 15, 4760 Vordingborg
Betegnelse:	Oringe, Vordingborg Sindssygehospital
Fredningsår:	1945
Omfang:	*Bindesbølls anlæg (1854-57 af Gottlieb Bindesbøll).*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Den fredede bygningsmasse på Oringe, Vordingborg Sindssygehospital omfatter det symmetriske anlæg af de ældste bygninger i det store hospitalskompleks, der er anlagt på halvøen Oringe syd for Vordingborg.

Det symmetriske anlæg er opbygget af en- og toetagers længer omkring en treetagers hovedbygning, der lukker den centrale gård mod sydøst. Denne bygning er ved korte overdækkede gange sammenbygget med de øvrige lavere længer. Længerne, der ligger mod den centrale gård, er én etage høje (køkkenfløj, vaskehus, akutmodtagelse og kantine). De resterende længer, der ligger parallelt med, eller vinkelret på, de lave længer omkring den centrale gård, er alle opført i to etager (ældre og ny lukket afdeling samt fysioterapi). Alle bygninger i anlægget er opført i gul, blank mur, og på de toetages længer ses etageinddelingen i facaden ved et vandret muret bånd. Tagene er helvalmede og dækket af røde vingetegl. De lave længer har tofløjede, småsprossede vinduer, mens de øvrige længer har småsprossede korspostvinduer. Alle vinduer er hvidmalede, mens døre og porte er malet grønne.

Hovedbygningen fungerer i dag som administrationsbygning. Gange og kontorer er præget af nyere overflader på vægge, gulve og lofter, dog er de ældre fyldingsdøre, gerichter og fodpaneler bevaret. I de repræsentative rum på de øvre etager er en ældre indretning bibeholdt med blandt andet parketgulve, ældre farveholdning, pudsede lofter med hulkehl samt stukdekorationer med egeløv.

I det indre er alle sygehuslænger samt fysioterapilængen præget af ombygninger i nyere tid med nye installationer og overflader på vægge, gulve og lofter. Ved nyindretning er de ældre flersengsstuer ændret til moderne ensengsstuer med eget toilet og bad. De nye døre

i sygehuslængerne er udført som fyldingsdøre med ældre forbillede, men i en bredde, der er tilpasset moderne hospitalsfaciliteter.

Køkkenfløj, kantine og vaskehus står ligeledes med nyere indretning, dog ses enkelte ældre døre og overflader i både vaskehus og køkkenfløj.

BYGNINGSHISTORIE

Ingen angivet

KILDER

Wivan Munch Jørgensen: *M.G. Bindesbølls projekter til sindssygehospitaler,* fra: Den intensive behandlingsenhed for langtidspsykotiske patienter – et idéprojekt; Kirsten Spliid Pedersen og Holger Stockmar (red.); Arkitektskolen i Aarhus, 1988.

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Oringe Sindssygehospital knytter sig til anlæggets beliggenhed på toppen af en naturskøn halvø ud for Vordingborg. Anlægget er opbygget sådan at selv fra den inderste gård er der udsyn til det omgivende parkanlæg, der skråner ned mod fjorden.

Herudover knytter der sig miljømæssig værdi ved den skånsomme måde den ældste del af anlægget er blevet udbygget på gennem tiden. Disse bygninger, der ikke er omfattet af fredningen, er bygget i nyere stilarter, men tilpasser sig i skala, enkelhed og materialer til Oringes ældste, fredede bygningsmasse. Hertil kommer, at den inderste gård, foran hovedbygningen, har en ældre, mønsterlagt brolægning, der i udtryk er tilpasset de gamle bygninger.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Oringe Sindssygehospitals kulturhistoriske værdi knytter sig til hospitalets symmetriske opbygning, der afspejler den tidligere adskillelse mellem mandlige og kvindelige patienter. Afdelinger for mandlige patienter var beliggende i den sydlige del og afdelinger for kvindelige patienter var i den nordlige del. Denne opdeling minder om middelalderkirkernes separate indgange for mænd og kvinder på henholdsvis syd- og nordsiden af kirkeskibet.

Der ligger også en væsentlig kulturhistorisk værdi i opbygningen af hospitalet med administrationsbygningen som den højeste bygning i

komplekset, hvorfra de lavere længer breder sig ud i trappeformede og parallelle forløb, der er afledt af M.G. Bindesbølls tidligere samarbejde med sin samtids mest betydningsfulde læge indenfor psykiatrien, Harald Selmer. Allerede i 1840erne indledte Harald Selmer og M.G. Bindesbøll et samarbejde om det nye psykiatriske hospital, Jyske Asyl, der blev opført uden for Århus i 1850-51. I dette hospital blev datidens fremmeste psykiatriske og arkitektfaglige kunnen forenet. Man tilstræbte at arkitekturen fik en understøttende og helbredende virkning på patienterne samtidig med at bygningerne var indrettet med henblik på den størst mulige funktionalitet for personalet.

De patientvenlige træk i arkitekturen ses i de lave længer, som stod i modsætning til datidens offentlige byggeri, der oftest havde en monumental og afstandstagende udformning. For personalet gav de sammenhængende længer en let passage mellem de forskellige afdelinger. Som Jyske Asyl blev også Oringe anlagt i naturskønne omgivelser med adgang til pryd- og nyttehaver. Man anså, at havearbejde virkede helbredende på patienterne, og nyttehavens afgrøder bidrog til det minisamfund som hospitalet udgjorde med blandt andet egen kirke og kirkegård. I dag er nyttehaverne inddraget i det store landskabelige parkanlæg, der omgiver Oringe.

Stilistisk knytter den kulturhistoriske værdi sig til Oringes enkle senklassiciske stil, der med sine lave afvalmede tage tillige har et islæt af italiensk villabyggeri.

ARKITEKTONISK VÆRDI

Oringes arkitektoniske værdier i knytter sig i det ydre til det symmetriske anlægs trappeformede og parallelle opbygning, med lave længers små gårddannelser imellem. Endvidere knytter der sig arkitektonisk værdi til bygningernes enkle, regulære bygningskroppe udført i gule mursten og røde vingetegl med lave helvalmede tage og brede, flade udhæng med integreret udluftningsriste. Den eneste udsmykning udgøres af en enkel detaljering så som vandrette murbånd og vinduesstik, hvide vinduer og grønne døre.

I det indre knytter de arkitektoniske værdier sig særligt til hovedbygningens store mødelokale, der er udsmykket med stukdekorationer, ældre parketgulv samt fodpaneler. Ligeledes knytter der sig arkitektonisk værdi til hovedbygningens ældre ganginteriører med fuld loftshøjde, pudsede vægge og lofter med med hulkehl, fodpaneler, samt de ældre fyldingsdøre og gerichter.

I sygehuslængerne knytter de arkitektoniske værdier sig til de nye kopier af de ældre fyldingsdøre, idet disse døre formår at føre træk af det oprindelige interiør ind i det moderne hospitalsmiljø. Spejlene i

disse fyldingsdøre adskiller sig fra en traditionel fyldingsdør i dannebrogsform, ved at de store spejlfelter sidder på den nederste del af dørbladet og danner en omvendt dannebrogsform.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier for Oringe Sindssygehospital knytter sig til det symmetriske længeanlæg opført i gule tegl med lave afvalmede tage af røde vingetegl, hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til hovedbygningens ældre interiører, så som det store mødelokale med stukdekoreret loft, parketgulv og fodpaneler, dertil kommer alle ældre detaljer i bygningen herunder de ældre fyldingsdøre og gerichter.

De bærende fredningsværdier knytter sig tillige til Oringes kulturhistoriske og miljømæssige værdier ved, at bygningerne blev et væsentligt bidrag til dansk hospitalsarkitektur dels ved sin udformning, men også gennem sin tilpasning til den omgivende natur og den nærliggende købstad.

ANBEFALINGER

Ingen angivet